

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

Protokolant: prot. sąd. Dominika Orłowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Arkadiusza Dzikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2024 r.

sprawy **M. Ż.**

oskarżonego z art. 244 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie

z dnia 4 lipca 2023 r., sygn. akt II K 349/23

- Zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że obniża wymierzoną oskarżonemu karę do 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności.
- W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
- Zwalnia oskarżonego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym nie wymierza mu opłaty za obie instancje.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 1045/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji
--

Wyrok Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 4 lipca 2023 r., sygn. akt II K 349/23

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
1.	M. Ż.	Dotychczasowa karalność oskarżonego za przestępstwa od chwili wyrokowania przez Sąd I instancji powiększyła się o jedno skazanie, tj. karę grzywny za przestępstwa m.in. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk oraz z art. 244 kk popełnione w dniach 25-26.06.2020 r. Jest to wyrok Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 20.06.2023 r., sygn. II K 1625/21.	Dane o karalności z dnia 16.11.2023 r.	89-93
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1.	Dane o karalności z dnia 16.11.2023 r.	Dokument urzędowy pozyskany z Krajowego Rejestru Karnego za pośrednictwem systemu (...) został wystawiony przez upoważniony organ. Nie było żadnych powodów by podważać wynikające z niego dane okoliczności. Uaktualnione informacje odnośnie listy skazań M. Ź. za przestępstwa zostały wykorzystane przy miarkowaniu wysokości kary za przestępstwo z art. 244 kk popełnione w dniu 24 kwietnia 2023 r.

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Rażąca surowość i tym samym niewspółmierność orzeczonej kary oraz środków karnych, w stosunku do stopnia winy, motywacji	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	<p>i sposobu zachowania się oskarżonego, a ponadto do jego właściwości oraz warunków osobistych, co skutkowało nienależytym i niepełnym uwzględnieniem zasad i dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 53 § 1 oraz 2 kk.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzut okazał się tylko częściowo zasadny. Okoliczność łagodząca przy wymiarze kary w postaci przyznania się przez oskarżonego do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, w sytuacji jego zatrzymania „na gorącym uczynku” została właściwie zwartościowana przez Sąd Rejonowy. Nie można było zatem uznać za apelującym, że owo przyznanie się i deklarowany przy tym żal i krytyczna postawa wobec ujawnionego postępku zostały przez Sąd I instancji niedoszacowane. Nie miał też racji obrońca podnosząc, że Sąd pominął okoliczność łagodzącą tego rodzaju, że popełnienie czynu było następstwem nagłej i wyjątkowej sytuacji, a nie wyrazem zaplanowanego i wielokrotnego działania. Takiej bowiem korzystnej dla podsądnego przesłanki w sprawie nie ustalono, a podstaw do jej przyjęcia nie znalazł również Sąd II instancji. Co godne zaznaczenia, nie została ona podniesiona przed Sądem I instancji, kiedy to oskarżony w ogóle nie tłumaczył się, wręcz stwierdzając, że wszystko w sprawie jest jasne. Warto też nawiązać do mowy obrończej przed Sądem Rejonowym, w której zaznaczono brak okoliczności, które tłumaczyłyby oskarżonego (k. 35). W związku z tym, nakreślone dopiero w środku odwoławczym tło zdarzenia,</p>		

potwierdzone przez oskarżonego na rozprawie apelacyjnej dnia 10 stycznia 2024 r. i nie znajdujące żadnego dowodowego wsparcia, potraktować należało jako mocno spóźnioną i nieudolną próbę wytworzenia okoliczności, które miałyby przynieść pożytek procesowy dla M. Ż.. Apelujący nie zdołał zatem wpłynąć na ustalony przez Sąd Rejonowy stopień winy sprawcy, który rzeczywiście był w tej sprawie wysoki. Chybiony okazał się przy tym zabieg z apelacji polegający na podawaniu ewentualnych okoliczności obciążających, których oskarżony nie zrealizował, nie znajdujących żadnego związku faktycznego ze sprawą, typu: współdziałanie z innymi osobami, w tym nieletnimi, brak ucieczki przed Policją, czy działanie pod wpływem alkoholu lub środka odurzającego. Na marginesie, gdyby w grę wchodził alkohol czy narkotyki pod wpływem których oskarżony kierowałby pojazdem mechanicznym (w dniu 24.04.2023 r. był to samochód osobowy marki F. (...)) to czyn oskarżonego byłby rozpatrywany jako inne jeszcze przestępstwo i jego odpowiedzialność karna kształtowano by na innych podstawach.

Natomiast Sąd Okręgowy uznał argument apelującego, że wystąpiła wyraźna przerwa w paśmie popełnianych przez oskarżonego czynów karalnych. Ostatnie dwa występki M. Ż. przed czynem będącym przedmiotem kontrolowanej sprawy datują się na czerwiec i lipiec 2020 r. Ściśle rzecz ujmując obrońca trafnie zauważył też, że w chwili czynu oskarżony nie był karany 14 razy bo jeden z wyroków w karcie karnej to wyrok łączny. Jednak, zdaniem Sądu odwoławczego, w ostatecznym

rozrachunku niedokładność ta nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Po pierwsze dlatego, że liczba skazań za przestępstwa na ten moment i tak była pokaźna, co uprawniało Sąd Rejonowy do negatywnych ocen zachowania oskarżonego w przeszłości i jego postawy przejawiającej się w długoletnim nieprzestrzeganiu wielu norm prawa. Po drugie zaś, jak wynika z aktualnych danych o karalności opisanych w pkt 2.1., M. Ź. został jeszcze ostatnio skazany po raz czternasty, tj. wyrokiem Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 20.06.2023 r., m.in. za przestępstwo z art. 244 kk ale popełnione jeszcze w roku 2020 (25-26.06.2020 r.) - czyli bilans skazań powiększył się do 14-tu. Zasadnie zatem Sąd Rejonowy uwypuklał wielokrotną karalność podsądnego za wykroczenia oraz przestępstwa, w tym tego samego rodzaju co będące przedmiotem niniejszej sprawy. Nie ulega w związku z tym wątpliwości, że oskarżony wymaga silnego oddziaływania za pomocą kary pozbawienia wolności i wbrew stanowisku apelującego, tylko taka rodzajowo kara w tym wypadku mogła być orzeczona. Wybór kary o charakterze wolnościowym poprzez zastosowanie art. 37a kk należało wykluczyć, gdyż wielokrotnie już oskarżony korzystał z tej możliwości łagodniejszego potraktowania przy wymiarze kary i nie wyciągnął z tego oczekiwanej lekcji. Cele kary, zarówno ogólnie jak i szczególnoprewencyjne mogą zatem zostać spełnione poprzez wymierzenie oskarżonemu wyłącznie kary pozbawienia wolności (art. 58 kk).

Sąd odwoławczy doszedł jednak do wniosku, że orzeczona wobec oskarżonego kara 3 lat i 8

miesiący pozbawienia wolności jest rażąco surowa. Nie polemizując z określonym przez Sąd I instancji stopniem społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego przestępstwa oraz jego winy, za nieadekwatną uznano tak wysoko określoną karę, wyraźnie powyżej połowy górnej granicy ustawowego zagrożenia. Przestępstwo z art. 244 kk zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Należy w tym miejscu przypomnieć jedną z ważnych wskazówek przy kształtowaniu wymiaru kary, a mianowicie tą, że „Orzeczona kara ma być adekwatna w tym znaczeniu, że racjonalne w realiach danej sprawy oznaczenie progu uprawniającego do wniosku o możliwości osiągnięcia celów kary wyznacza próg powyżej którego orzekanie kary jest zbędne, a przez to może ona nabrać cech rażącej niewspółmierności przez swą surowość. Z kolei w zakresie prewencji ogólnej, rozumianej pozytywnie, chodzi tu o kształtowanie właściwych ocen i postaw w społeczeństwie, a w szczególności utwierdzenie ogółu w przekonaniu, że sprawcy przestępstw ponoszą odpowiedzialność za swoje czyny, a wymierzona im kara jest zawsze adekwatna do stopnia zawinienia, stopnia społecznej szkodliwości ich czynu. Tylko taka sprawiedliwa kara może bowiem wywierać pozytywny i kształtujący wpływ na zachowania społeczne, budząc jednocześnie ogólną aprobatę dla obowiązującego systemu prawnego. Istotą prewencji ogólnej nie jest więc wyłącznie wymierzanie surowych kar pozbawienia wolności, lecz kształtowanie w społeczeństwie przekonania o nieuchronności kary, jej dostosowanie do stopnia winy sprawcy i okoliczności podmiotowo-

przedmiotowych czynu, a zatem karanie sprawiedliwe i tworzące atmosferę zaufania do obowiązującego systemu prawnego.” (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 marca 2023 r., II AKa 22/23, Legalis nr 2969176).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że dotychczasowe karne środki oddziaływania na oskarżonego były stosunkowo łagodne i zdecydowana większość wyroków były to skazania na karę grzywny. Tylko dwukrotnie oskarżony otrzymał kary pozbawienia wolności, w tym jedną z warunkowym zawieszeniem wykonania, a kara bezwzględna było to 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą aktualnie odbywa (wyrok SR Lubin sygn. II K 1446/20). Ponadto, nie stwierdzono aby osądzany w niniejszej sprawie czyn wyróżniał się czymkolwiek szczególnym in minus dla sprawcy w stosunku do poprzednich jego przestępstw z art. 244 kk, np. nie działał on w warunkach powrotu do przestępstwa z art. 64 § 1 kk. W związku z tym, co sygnalizowano również w apelacji, należało przy wymiarze kary zastosować zasadę miarkowania. Sąd odwoławczy uznał zatem, że kara 2 lat pozbawienia wolności jest zdecydowanie surowszą niż dotąd orzekane wobec M. Ż. za podobne występki, a jednocześnie adekwatną do jego czynu i utrwalonej przez lata niepoprawności wobec porządku prawnego. Z racji tego, że obecnie oskarżony odbywa karę w zakładzie karnym i przekonuje się o dotkliwych, negatywnych skutkach swoich wyborów, uznano, że kolejna już kara o charakterze izolacyjnym liczona nie w miesiącach ale

w latach, będzie właściwą reakcją wymiaru sprawiedliwości na popełniony przez oskarżonego czyn karalny z art. 244 kk. Kara ta spełni wszystkie stawiane jej cele zapobiegawcze w wymiarze generalnym i indywidualnym. Kara w niższym rozmiarze byłoby już nieakceptowalnie łagodna i pobłażliwa. Wobec tych wszystkich okoliczności ingerencja w zaskarżony wyrok, w części orzeczenia o karze zasadniczej była konieczna.

Sąd II instancji nie zdecydował się już jednak na złagodzenie środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego orzeczonego w pkt 3 zaskarżonego wyroku, gdyż zgłoszone w tym zakresie w apelacji argumenty były bezzasadne. Nie zasługiwały na uwzględnienie praktycznie żadne okoliczności wskazane przez obronę, a mające przemawiać za obniżeniem kary wraz ze świadczeniem pieniężnym na cel społeczny, a powyższe omówienie tych kwestii dotyczy także środka z art. 43a § 2 kk. Dodać tu należy, że owo świadczenie sąd może orzec do kwoty 60.000 zł, zatem orzeczona od oskarżonego kwota 20.000 zł jest stosunkowo umiarkowana. Powoływanie się zaś na trudną sytuację materialną i rodzinną oskarżonego nie było przekonujące, skoro oskarżony doskonale wiedząc jakie konsekwencje m.in. finansowe wiążą się ze złamaniem zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, który na nim ciąży dożywotnio, wystąpił przeciwko porządkowi wymiaru sprawiedliwości. Wsiadając za kierownicę samochodu w dniu 24 kwietnia 2023 r. był wtedy mężem i ojcem dwójki dzieci, zatem powinien o swoich obowiązkach już wówczas

<p>pamiętać, a nie instrumentalnie się na to powoływać przy wyrokowaniu przed sądem karnym. Poza tym oskarżony jest mężczyzną w sile wieku, ma wyższe wykształcenie techniczne, co daje mu potencjalnie dobre predyspozycje zarobkowe. Wymiar tego środka karnego nie był zatem rażąco niewspółmiernie surowy, jak subiektywnie to ocenił skarżący.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego łagodniejszej rodzajowo kary, o wolnościowym charakterze, ewentualnie obniżenie kary pozbawienia wolności do 1 roku, oraz obniżenie wysokości środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej do kwoty 5.000 zł.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia potwierdziła rażąco surowość orzeczonej wobec oskarżonego kary w wymiarze 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy niewłaściwie wyważył występujące w tej sprawie okoliczności łagodzące i obciążające, przez co też drastycznie zawyżył oczekiwany wymiar kary. Konieczne było jednak orzeczenie kary o raz wyższej niż to zawniósował (wniosek ewentualny o 1 rok pozbawienia wolności) obrońca. Okoliczności jakie zaprezentował w tej mierze apelujący w istotnym zakresie były bezzasadne.</p>		

Propozycja wymierzenia kary wolnościowej oraz obniżenia środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej były nie do zaakceptowania i te z kolei wyraźnie raziły łagodnością.

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Wyrok Sądu I instancji utrzymano w mocy w pozostałej części (poza zmianą opisaną w pkt 5.2.).</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Powodem utrzymania wyroku w mocy w pozostałej części (poza zmianą opisaną poniżej w pkt 5.2.) była niezasadność tej części zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego, jak też brak podstaw wskazanych w art. 439, 440 i 455 kpk, uzasadniających zmianę lub uchylene wyroku poza granicami zarzutów i wniosków apelacji.</p>	
<p>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>

Zaskarżony wyrok został zmieniony w pkt 1 w ten sposób, że obniżono wymiar kary za przestępstwo z art. 244 kk do 2 lat pozbawienia wolności.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia doprowadziła do ustalenia, że wymiar kary orzeczonej przez Sąd Rejonowy wobec M. Ź. był rażąco surowy nawet jak dla wielokrotnego sprawcy występów z art. 244 kk oraz przestępstw innych rodzajowo. Należało bowiem zgodnie z zasadą indywidualizacji kary i regułą miarkowania wymiaru kary dostosować karę tak aby mogła odnieść należyty efekt wychowawczo-prewencyjny, ale też aby nie była drakońska i za bardzo surowa w stosunku do popełnionego czynu. Konieczna była więc ingerencja instancyjna w treść rozstrzygnięcia o karze. Ostatecznie uznano, że kara 2 lat pozbawienia wolności zrealizuje wszystkie cele, zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i indywidualnej.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem	

szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

P unkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	<p>Zgodnie z art. 634 kpk jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do kosztów procesu za postępowanie odwoławcze od orzeczeń kończących postępowanie w sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o kosztach za postępowanie przed sądem I instancji. Natomiast przepis art. 624 § 1 kpk stanowi, że sąd może zwolnić oskarżonego lub oskarżyciela posiłkowego w całości lub w części od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, jeżeli istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie ich byłoby dla nich zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów, jak również wtedy, gdy przemawiają za tym względy słuszności.</p> <p>Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy opierając się na dyspozycji przepisu art. 624 § 1 kpk w zw. art. 634 kpk zwolnił oskarżonego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym opłaty za obie instancje. Oskarżony obecnie jest pozbawiony wolności, mając przez to mocno ograniczone możliwości zarobkowania. Jest ojcem dwójki dzieci, na których utrzymanie powinien</p>

łożyć. Nie ma on żadnego uchwytneho majątku ani oszczędności, które mógłby obecnie przeznaczyć na uiszczenie kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze. Ciężą zaś na nim zobowiązania finansowe z orzeczeń karnych, w tym świadczenie pieniężne 20.000 zł z zaskarżonego wyroku.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że dodatkowe obciążanie oskarżonego kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze stanowiłoby dla niego zbyt dużą dolegliwość finansową i utrudniało uregulowanie już istniejących zobowiązań pieniężnych.

7. PODPIS

Hanna Bartkowiak